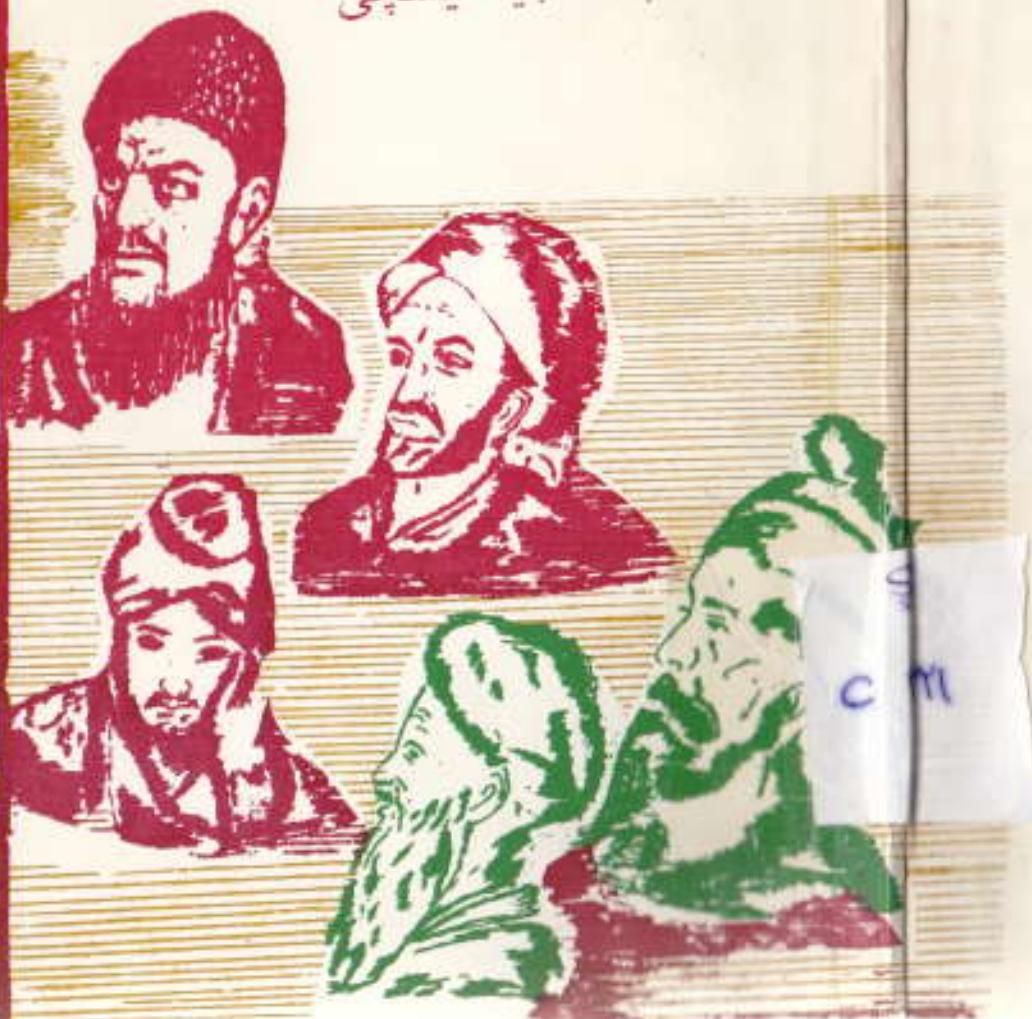

فابی از کتابخانه ایران

جیحون نامه

عبدالمجيد ایشچی

GEHOUN NAME

ABDOL MAGID ESHCHI

MAKHTUMGHLI FARAGHI
CULTRAL AND PUBLISHING

INSTITUTION
IRAN GORGAN

1999

ISBN 964-5632-05-6

نایاب: ۰۵۵-۰۷۷-۰-۶

تایستان ۱۳۷۸

جیحون نامه

عبدالمجيد ایشچى

موسسه فرهنگی و انتشاراتی

مختومقلی فراغی

تیت ۱۹۷۸

MAKHTUMGHLI FARAGHI

CULTRAL AND PUBLISHING

INSTITUTION

IRAN GORGAN

1999

موسسه فرهنگی و انتشاراتی
مختومقلی فراغی

نام کتاب: **جیحون نامه**

مولف: **عبدالمجید ایشچی**

ناشر: موسسه فرهنگی و انتشاراتی مختومقلی فراغی

نویت چاپ: اول

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۲۵۰۰ ریال

قطع: برقعی

مرکز پخش: گرگان. بهشت هفدهم. موسسه فرهنگی و انتشاراتی مختومقلی فراغی

ISBN 964-5832-05-8

شابک: ۹۶۴-۰۵-۰۵۳۲

بسمه تعالیٰ

مثنوی «جیحون نامه» شرحی است بر شط خون و جنگ بی پایان افغانستان «عبدالمجید ایشچی» شاعر و ادیب ترکمن از کشور افغانستان دلسوخته و در دمند از بیست سال جنگ و کشتار بی پایان افغانستان می نالد و می سراید از گذشته های دور دست و از شکوه و عظمت تمدنی که در دوره اسلام پدید آمد.

«جیحون نامه» به اعتباری، یک روایت تاریخی است و شاعر آشوب و گسیختگی اوضاع کنونی افغانستان را با عزت و سربلندی تاریخی آن ملت مرتبط می کند. او با تذکار عظمتهای پیشین می خواهد افق های برتر انسانیت را به گروههای متخاصم افغانی بنمایاند، تا برای لحظه ای به اوج و اعتلایی بیندیشند که در سایه اتحاد و همدلی مسلمانان پدید آمده بود. شاعر در سال ۱۳۲۷ هـ در استان گمندوز بدنیا آمده و با اتمام تحصیلات عالیه در مناصب گوناگون فرهنگی، اجتماعی به انجام وظایف محوله پرداخت. بعد از سلط طالبان بر افغانستان او همانند بسیاری از شاعران و نویسندها آواره گشته است.

آثار ایشچی در افغانستان و ترکمنستان منتشر شده است. اینک، در ایران به چاپ اولین کتاب او به نام «جیحون نامه» پرداخته ایم تا بلکه بتوانیم در آینده آثار دیگر او مانند «مهاجر غوشلان» و «تازه بهار» را نیز منتشر نمائیم.

اراز محمد سارلی

مدیر عامل مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی
مختومقلی فراغی

بسم الله الرحمن الرحيم

ناخيلى گىچە دىسر آسفالت دان غره
باختىمىنگ غره سىنه اى رقىب غره
گىچە زلقىن پىرىشان لاب آتىپدىر
عطار دىرسىنگ دىنگە غره ساتىپدىر
اسمان قاپ غره دىسر يردان قىر چىقار
ظللت نگ طوفانى داغ - داشى يېقار
عالىم يوزىن غول سله سى توپىپ مى
بابولماسه زنگى كرین آتىپ مى
نا بولخىلى جهان يوزى توپلىپ
چىقىامى ڭىرىپىنگ يۇراڭى اتىپلىپ
با بولماسه آى - گونمىز باشدىمى
با اولكانيڭ طالع - بختى باشدى مى
با گىچە لاب دىسولر گىلدى گوپرداپ
با دا شىطان كساو آتدى تفيرداپ

جادی کمپیر چادرلرین گسیدی مى
 غرغانگ غیزی چای کل لری سویدی مى
 دنیانگ یوزین غره بولوت آلب مى
 یا یوسف جان غررق چاه ده غالپ مى
 نامه بویله بختی یاتانلیق بولدی
 گیجه آیاغی مونچه ساتن لاق غالدی
 یادا چوماق خروج ادیپ چیقدیمی
 زهره جانینگ آلتین کوشگین یقدیمی
 کورشلک غرددی سنی سوریارمی
 یادا یزید دنیا حکم سوریارمی
 نگرولر آلدیمی دنیانینگ بارین
 قبه فلک غوردی منصور ینگ دارین
 دنیا باری کربلا غه دوندی مى
 یابولماسه عشق چراگی سوندی مى
 عالم تیتاب کمور داغی اوپدیمی
 غایناب عالم ظلمت چاه سی غوپدیمی
 بادنیانینگ آرزولری اولیارمی
 یا عزرایل بزنگ جانه گولیارمی
 کوکاکله گمان شاهلیق سوریارمی

غان یوریمان دمارلر ده دوریارمی
 دنیا ده دولدیمی هندو بچه دن
 سالدیمی فراش لر فرشی کچه دان
 نام اوچین دنیانی غره لیق الدی
 دور موشی نام اوچین دومانه سالدی
 سادات باری دابان بندان سویلدی
 بخت یولدیزینگ ایکی گوزی اویولدی
 آیدیپ برگین دنیا کویدی کول بولدی؟
 آدم اولدی هوا انا دول بولدی؟
 هیچ هایسی دنگ بولماز خدایم سالسما
 ابریلپ وطن دان آرا داش غالسه
 نام بولسه ده دالی جیحون آقیاندیر
 کوثر سووی مانگا گولوب باقیاندیر
 سو سو دیپ او زیم او نگا آتاین
 اغزیم باسب پ یسر باغرتلاب یتاین
 شربت سوون سلیپ ایکی گوزومه
 غانیپ ایچیپ باد بیراین سوزومه:

ایلکنچی یاد ادیب بییک الله نی
 سونگره شفیع ادیب رسول الله نی

آمودريانگ گچميشدان سوز آچسام
 ترکمن نگ تيلنده در وگ و هرساچسام
 آمو دريما دوليب داشبيب آقار سينگ
 هر غرانگه هييت بيلن باقارسينگ
 پاميردن آلارسنگ عمرگوز باشينگ
 هرمند و هربرود دوغان غرداشينگ
 كوپر جاب تولقونىپ غيش بيلن بازى
 هر خيل مقام بلن چاليارسنگ سازى
 هر مقام نگ بدخشانيگ لعل ندان
 خبر بريار و خش نگ طلان نعل ندان
 سمتى نينگ التينى آي خانم تخنى
 مقامنگه گورز باخترنگ بختى
 هر مقام نگ بسوغاز غومه يانگ سالار
 هر مقامنگ آبدان چوله دنگ سالار
 شاغلاقدان گردايدان سازينگ آلارسنگ
 شلاغلاديب گولا ديب مقام چالارسنگ
 گچميشدان سوزله گين هر نايلا زينگ
 آيديرغا يفرمان تيله گيلا نينگ
 آچغين ايندى تاريغلىرىنگ غستينى

اوتاب برگين هر ورقينىڭ خطينى
 سوزله دريام هانى تىبلينگ آچسا
 ايچينىڭداكى سرينىڭ بارين ساچسا
 سينىڭ غرانگى خلق لرکورن اوتييرلر
 بابه اجدادلرین ياده گتىرلر
 جىبر آستىنده چيقان كوبلىرىنگ جانى
 ظلم آستىنده آقان كوبلىرىنگ قانى
 ظلم آستىنده چيقان جان لرى يادىنگىدە
 جىبر آستىنده اقان غان لرى يادىنگىدە
 در قىددان باشلاپ ياپلاز چىماگە
 عادت ايتدى اولكام اكين اكماگە
 كىندوز درياسىنگ ايستانج معاونىنگ
 سايلاپ سىجىنگ عسقلاندە غاونىنگ
 دريالار اھلى نىنگ خانى سلطانى
 ايچينىڭدان چيقارغىن سرلى غولچانى
 سىرلارينگى آق كىاغذە گچىرىن
 سووه ايزيپ انسان لره ايچىرىن
 گوكچە معاونىنگ دىركندوز غرداشينگ
 آيتسام دريام سينىڭ ناچە دىرىياشىنگ؟

سونگ سانگ ادیپ ناچه یل دوردی
رستم سینینگ خصلت نگه قایل دیر
اسفندیار قوت نگه مایل دیر
اولکانگده سیاوش سواشین غوردی
صلح^(۵) ادیپ غرانگده ناچه یل
یوردسنگاغوانیاردی جاماسب حکیم
خذمتگده بولدی المدام مقیم
غزغین دمنگ نوبهاری اوتلادی
زردشت بابانگ تازه دینین غوتلادی
سهراب جوان سونگ ایچیپ سرخوش دی
معركه میدانده بیرا و چار غوشدی
نامه گیلدی کیانی لانگ الیندان
خلقی نینگ بختنه چیقدی دیلنдан
ایلینگ زراعتی یتدی او زینه
فرعون اهرامی دگ کورنوب گوزینه
نوشیروان عدالت ایشیگین آچدی
هریر کلامیندان در گوهر ساچدی

(تارديوشاه)^(۱) (هوه)^(۲) حکمین سوروبدر
اونلاپ معبد بيلن قصر غوروبدر
(فوهولو)^(۳) ديلاتي شاهلارينگ شهرى
(توهولو)^(۴) باخترينگ عمانى بحرى
باخترينگ چاگينى آيدىپ بيلمازمينگ
تولقوندان سوز آچىپ دىله گيلمازمينگ
سنده تخارستان ناچە عصرلر
اوتدى يىما اوئىدە غوروب قصرلر
جمشيد جامى اهلى ذادى دوياردى
اربىدى يازغارىپ ياساغشىن سوياردى
سوپ كىيىمرىت دە گىرزىسنى آلىپ
پىيل وكتامن بيلن يرى آغدارىپ
سىنه آچىلاتدر نىچە نىينگ بختى
چولونىڭدە غوم باسان قبادىنگ تختى
زال زر غەرانىڭدە مىركە سوردى

- ۱- چین سیاحتچی نینگ آیتمانیه گورا ترک شاهی،
۲- کندز. اسلام دان او زال.
۳- بلغ، بخدی. ۴- تخارستان.

خسرو پرویز سندان او زاغه دوشادی
بستماین مقصدە حقە غاوشدی
اسکندر غرانگەدە غوشونی باسن
مونگلاب انسان لارینگ کله سین کسن
کوپله گزاندیر غلچین او قین
گچمیشده گورمانسینگ انسان نگ دوقین
اشکانی لر گوندو غاری تیترادان
روم ایلى نینگ شاهلیق لرن پترادان
سوونگ سرحد ادیپ دولتین دوزدی
اونودیپ حرمتینگ شوکتن بوزدی
کوشان شالار گبلن غرانگە یتیپ
دمر دروازانگدان زور بیلن او تیپ
سیننگ کنارینگ ده دولتین غوردی
ایلى کورن یاشاپ دورانین سوردی
کابلی پیشاوری بگرامی گوردی
سامانه باریپ بودانی غوردی
بافتيلر آط چاپاندیر یقانگدە
قوتى ارتىاندیر هر بىر بقانگدە
افراسىاب غوشون توپ غايرانگدان

ایتدی طوف سنی انگری غرانگدان
باتورلری مونگ مونگ شاهسوار ایردی
سنی اوستونگدان او توب ساکستان گیردی
آتسیلا قهرمان آیاغه غالدى
اروپانی آلپ رومه غول سالدى
تسازه اوری آلپ ایسلین شادادن
دشمن لرین نیرا بارسه مات ادان
یومروپ یقیپ رومینگ امپراطورین
بوله سالدى سیاه ایладیپ روین
اوغوز خان گچاندیر غوشونی توپ
سوننگی آیچنده غایراتی ارتیپ
سیندیریپ بت لاری تو حید گتیردی
رهنما لیق مسندینده او توردی
ایستمی کوینگده غوشون یاساندیر
دشمن لرین آیاغیندان آساندیر
ماناس انسان اوچین گوتاران سرین
ایلى نینگ بختی اوچین آقدیران درین
گوزیاشیندان ایسیق کولى دولدیران
غرغیز ایلى آیاغینه غالدیران

الپامش بـسـهـادـر غـوـجـورـلـى پـهـلـوـان
 خـلـقـى سـوـيـمـكـ اـونـگـا دـيـنـ بـيـلـنـ اـيمـانـ
 غـوـانـىـپـ يـادـ لـيـارـيسـ دـادـ غـورـغـودـىـ
 اـصـلـىـ پـيـغـمـبـرـ دـيرـ صـحـراـ بـورـگـودـىـ
 اـرـشـادـ اوـچـيـنـ خـلـقـهـ «ـبـوـيـلـارـيـنـ» يـازـىـپـ
 رـسـولـ اللـهـ اـيـشـدـهـ يـارـدـمـ گـورـکـازـىـپـ
 عـرـبـ لـرـ گـيـلـانـدـيرـ آـلـ بـايـدـآـقـ آـلـپـ
 اـهـلـىـ کـافـلـرـىـ دـيـنـيـهـ سـالـپـ
 اـسـلامـ غـوـشـونـىـ گـيـلـدـىـ غـرـانـگـىـ باـسـىـبـ
 باـطـلـ تـانـگـرـىـ لـرـ آـغـاجـ دـانـ آـسـىـپـ
 اـسـلامـ مـهـرـينـ يـورـاـكـلـرـهـ باـسانـدـيرـ
 مـونـكـرـ لـريـنـگـ کـلـهـسـىـنىـ کـسانـدـيرـ
 اـبـوـمـسـلـمـ اـيـلـ اوـلوـسـهـ باـشـ بـولـوـپـ
 غـالـدـىـ آـيـاغـهـ مـرـوـانـ لـرـ قـاشـ بـولـوـپـ
 سـيـنـىـگـ کـنـارـيـنـگـدـهـ غـوـشـونـ توـتـانـدـيرـ
 حـرـمـتـ بـيـلـنـ سـيـنـگـ اوـسـتوـنـگـدانـ اوـتـانـدـيرـ
 سـامـانـىـ لـرـ اوـزـ دـوـلتـيـنـ غـورـانـدـيرـ
 بـخـتـلىـ يـاشـاـپـ سـيـنـدـهـ دـورـانـ سـورـانـدـيرـ
 عـلـمـ وـ حـكـمـتـ دـيـپـ جـانـيـنـ يـقـانـدـيرـ

مـعـرـفـتـىـ اوـرـتـىـهـ آـسـياـ ايـكـانـدـيرـ
 اوـتـانـ فـرـيـغـونـ لـرـ بـيـكـ آـدـبـيلـ
 سـورـوـپـ دـورـانـىـنـىـ عـدـلـ وـ دـادـ بـيـلـ
 سـلـاطـانـ مـحـمـودـ سـوـمـاتـهـ باـرـانـدـهـ
 نـاـچـهـ گـزـهـ گـ هـنـدـوـسـتـانـىـ آـلـانـدـهـ
 باـرـيـپـ دـهـلـىـ آـتـيـنـ تـخـتـدـهـ اوـتـورـدـىـ
 غـايـدـيـپـ کـنـارـيـنـگـ مـزـدـهـ گـتـرـدـىـ
 ايـلـكـ خـانـ لـرـ گـچـدـىـ خـاقـانـ لـيـقـ سـورـوـپـ
 الـبـ اـرـسـلاـنـهـ عـسـمـ دـوـزـاغـيـنـ غـورـوـپـ
 طـغـرـلـ بـگـ مـلـكـ شـاهـ سـنـجـرـ باـشـ غـوـيـوـپـ
 اوـتـدـىـ سـلـجـوقـ شـاهـ لـرـ سـوـونـگـدانـ دـوـيـوـپـ
 سـعـادـتـ نـاـمـهـ دـهـ نـظـامـ المـلـكـ
 فـرـمـانـ بـرـدـىـ اوـنـگـاهـ سـلـجـوقـ شـاهـ مـلـكـ
 حـاـكـمـ لـيـكـ دـابـنـىـ بـيـرـيـرـيـاـزـانـدـيرـ
 حـكـمـدارـ لـيـقـ مـسـنـدـيـنـىـ بـرـايـدـنـرـ
 خـوارـزـمـ شـاهـ لـرـ گـچـدـىـ فـلـكـ دـانـ دـادـلـاـپـ
 غـورـىـ لـرـ گـچـانـدـيرـ غـزـنـيـيـ اوـتـلـاـپـ
 چـنـگـىـزـ خـانـ غـرـانـگـدـهـ اـيـلـ لـرـ اوـلـاـدـنـ
 هـرـگـونـدـهـ بـرـيـاتـمـانـ گـوزـىـ كـاـوـلـاـدـنـ

بلخ و نیشاپور ده قلعه بوزدران
 ماری سمرقندینگ خلقین توزدران
 اترار بخارانی یره سوقاندیر
 جیحون بولیپ آدم غانی آقاندیر
 ایله غران گیلدی چنگیز دورینده
 غایناب آقدینگ ایکی غرانگ جورنیده
 تیمور ملک سنه سنگر ادیپندی
 فاتحه آیپ جلال الدین گیدپندی
 سلطان تیمور دمردونین گیدپیر
 خلقیم نانی راحت لیقده ایسپدیر
 ایستی غلیجی یربیزی تیزادان
 اوغری جومرین نظم دوزیپ پتزادان
 حین بایقرا شاهلیق ایладی
 هر گونده مونگ گزه ک سوونگ سیلاادی
 اولکانگده الوع بگ رصدین آیپ
 بیلديزی ساناردی غرانگه گلپ
 سنگاغوان یاردي باير دولتى
 سانگا بوسانیاردي اکبر شوكتى
 گور اوغلی بگ قرق سرداره باش بولیپ

خونکار بیلن غزیل باشه قاش بولوب
 سینگ غرانگدان لشکر تارتیپ چیقاندیر
 مرد لیک تخمین یربیزینه ایکاندیر
 عوض پهلوان باتور لیقده نشاندیر
 پاشلیفیندان معرکه ده بشاندیر
 نادر شاه ایلغار لاب ترکستان گبندی
 سالین باغلاب گچدی بخارا یتدی
 نترکستانی بولدونگ سن اوروپ ضربه
 شرق بیلن شماله جنوبه غربه
 دنگه ترکستان دال خلقی نام بولدونگ
 پترادیپ ایلاتین اوستوندان گولدونگ
 بیزنه اوزبک دیپ بیزنه ترکمان
 ناسه بولدونگ دریام سونگندان قورقمان؟
 اسلام دیراگی دیر اول ایکی غرانگ
 اروس آط باسدیریپ توزدر دی غایرانگ
 انگلیس ناچه گزه ک سنگا ایلشتی
 ایلارینگی آجناق بولوب چالشتی
 یونه دریام تولقون غایماعنیگ بیله
 آزاد لیق نصره سین گیتیردینگ تیله

دیدینگ دریام تولقون لردن گوز آچیپ
 دیدینگ دریام شاغلاق لردن سوز آچیپ
 آزادلیق دگره‌سی دیدینگ دگرامدیر
 دوست‌لیغینگ چکره سی دیدینگ چگرام دیر
 گوولداب شاغیلداب بیلدیردینگ بزه
 خسته آدم لارام غالدیر دینگ دیزه
 شاه اولیا کنانینگا باش غوپ
 ناچه یل دیر یاتیر مهرینگدان دویپ
 مونگلاب اولیالر کرامت گوریپ
 یاتیر لر غرانگده ریاضت غوریپ
 مونگلاب دردمند لر مرهم آلاندیر
 سکه اوریپ شاه لر درهم آلاندیر
 مونگلاب سوز استاذی برن سلامی
 جیحوندان جوش اوران شاعر کلامی
 رودکی شانینگا غزل باغیشلاب
 یازدی «مولانین» بهار ده خوشلاب
 اول دری تیلی نینگ اساسین غویدی
 دریالر ایچنده بررسنی سویدی
 ایلکنجی دقیقی حمامه باشلاب

شانینگا مونگ فردی یازدی تراشلاب
 رابعه کوینگده عشق می بین ایچیپ
 اوتدی آرمان بیلن غزیل غان سچیپ
 سوونگ ایچیپ بوعلی سرمست بولانده
 مونگلاب انسان شفا تاپدی غولونده
 کوثر سوونگا باب سوریحان اویاردی
 جذر و مدینگ ایزلاب سنی دویاردی
 الخوارزمی غویدی حساب بنیادین
 حاضر اوساندیر یار علم صیادین
 فارابی فارابدہ غوغالر غوردی
 علم دنیا سینه اوز حکمین سوردی
 فردوسی شانینگا شهنامه باشلاب
 باتور لارینگ مختار هنگامه تاشلاب
 یازدی یوز مونگ فردی یوراکدان سیزیپ
 دوزدی حماسه سین خراسان گزیپ
 اوتسوز یل لاب سعدی سیاحت اتدی
 جیحون آیلا غینگی زیارت ایتدی
 جنت بایین آچدی گلستانینده
 هرباب دان پستانبردی بسوستانینده

انسوری بـقانگده نـجومین آـلـدـی
 شـربـت سـوـونـگ سـوـبـ سـوـنـگـهـ گـیـلـدـی
 کـوـینـگـهـ فـرـخـیـ غـزـلـیـ خـوـشـلـاـپـ
 بـازـدـیـ قـصـیدـهـ سـینـ حـلـهـ دـانـ باـشـلـاـپـ
 نـاصـرـ خـسـرـوـ عـرـفـانـ کـوـشـگـیـنـ غـورـانـدـیـرـ
 اوـتـوزـیـلـ لـاـپـ گـزـیـبـ سـنـدـهـ دـورـانـدـیـرـ
 اوـلـ رـشـیدـ وـطـوـأـطـ دـیـرـ اـمـیرـ مـعـزـیـ
 بـاقـانـگـهـ گـزـانـدـیـرـ تـعـرـیـفـ لـاـبـ غـزـیـ
 خـیـامـ دـهـ غـرـانـگـهـ رـصـدـیـنـ آـلـبـ
 بـازـانـدـیـرـ رـبـاعـیـ یـورـاـکـ دـانـ سـیـزـیـبـ
 گـونـ کـبـیـ سـنـایـ شـعلـهـ سـینـ سـاـچـانـ
 بـازـیـبـ حـدـیـقـهـ سـینـ اوـزـ یـولـنـ آـچـانـ
 کـوـینـگـهـ نـظـامـیـ خـمـسـهـ بـازـانـدـیـرـ
 اـیـتـیـ غـلـمـینـ شـربـتـ سـوـونـگـاـیـزـانـدـیـرـ
 فـارـیـابـدـهـ ظـهـیرـیـ کـمـرـینـ بـاـغـلـاـبـ
 «ـشـکـوـهـ نـامـهـ»ـ بـازـدـیـ جـگـرـینـ دـاـغـلـاـبـ
 مـوـلـوـیـ شـانـینـگـاـ نـایـ نـامـهـ اـیـتـدـیـ
 شـمـسـهـ دـالـ اـیـسـامـ سـنـ بـقـانـ غـایـتـدـیـ
 قـصـهـ «ـکـنـیـزـ»ـ «ـطـوـطـیـ»ـ یـنـهـ نـاـچـهـ سـیـ

اـولـکـانـیـنـگـ عـشـقـینـهـ بـاـغـلـاـبـ بـیـ
 جـامـیـ دـهـ گـوـتـارـیـپـ عـرـفـانـ لـوـاسـینـ
 هـفتـ اـورـنـگـهـ بـرـنـ عـشـقـینـگـ دـوـاسـینـ
 بـاـیـرـامـ خـانـ یـقـانـگـهـ غـلـجـینـ گـرـیـبـ
 هـنـدـوـسـتـانـهـ بـاـرـدـیـ دـشـمنـانـیـنـ غـرـیـبـ
 اوـنـدـهـ لـقـبـ لـانـدـیـ خـانـلـرـینـگـ خـانـیـ
 دـوـزـدـیـ دـیـوـانـیـنـیـ کـوـیدـورـیـپـ جـانـیـ
 بـیـدـلـ سـوـزـ دـنـگـیـزـنـدـهـ غـواـصـ دـکـ یـوـزـیـپـ
 غـوـشـغـیـ سـینـ یـازـانـدـیـرـ مـعـنـیـ دـانـ سـوـزـیـپـ
 «ـمـحـیـطـ اـعـظـمـ»ـ دـهـ جـوـلـانـ اـورـانـدـیـرـ
 اـفـبـالـیـنـیـ سـینـگـ سـوـونـگـهـ گـورـانـدـیـرـ
 گـاهـیـ سـوـمـوـجـنـهـ گـلـ دـانـ بـرـنـ رـنـگـ
 گـاهـیـ سـوـزـ آـثـیـنـهـ سـیـنـدانـ اـیـرـانـ زـنـگـ
 تـرـمـذـیـ شـعـرـ یـنـدـهـ آـبـ حـیـاتـ نـگـ
 تـعـرـیـفـ لـاـپـ اوـتـانـدـیـرـ قـنـدـ وـ نـبـانـیـنـگـ
 سـوـونـگـاـ غـرـقـ بـوـلـدـیـ صـاـبـرـ دـکـ اـدـیـبـ
 دـوـلـمـیـانـ دـاـشـمـیـانـ آـقـیـارـسـینـگـ نـادـیـپـ؟ـ
 بـاـشـلـیـقـدـهـ نـوـایـیـ سـنـدانـ اوـتـانـدـیـرـ
 سـوـونـگـ اـیـچـیـپـ مـقـصـدـیـنـهـ یـسـانـدـیـرـ

سندان الهام الدي جوشغون کلامى
 هر جوشانده سىنگا بىردى سلامى
 يسانينگدە نظامى عروضى گيزان
 سوونگ آهنگىنە دوزاندىر وزن
 دولتشاه گچاندىر شاعر لارى خوشلاب
 تذكرة سين يازان سوونگا بويشلاب
 مختوم قلى گچان فلك دان دادلاپ
 ايلى نىنگ گونى نىنگ آغسين آغلاب
 آيلاغىنگاسىنىڭ ايچىن بىقاندىر
 ناچە گزەك سوونگا چومىپ چىقاندىر
 گورىپ سىنى باد براندىر سوزىنە
 شربت سوونگ كان سىلاندىر يوزىنە
 عندىلېنگ سايراق تىلى سوزلاندىر
 شانىنگا مناسب غوشى گوزلاندىر
 داستان لارىن بىرىن بىرىن يازاندە
 سوونگ ايچىپ قصىدە سين دوزاندە
 استاد نىنگ يولىن ايزرلاپ يورۇن
 ايلىننگ اقبالىن سوونگدە گورۇن
 شىدايسى سوزۇنى سىنگا باغيشلاب

يازان دىر داستانلىرى گل لىدان خوشلاب
 شابىنە شانىنگا غوشى سىن كوبلاپ
 يازاندىر داستانىن اىليندىن توپلاپ
 مىرعوبى كويىنگدە مست بولوب گزان
 يكىت لارىنگ مختار دولتىيار دوزان
 جار چكاندىر ملانفس ايلەنە
 غاتى غوتى نانى دانگىپ بىلەنە
 «سو، سو» دىپ سىنگ يقانگە گيلاندىر
 سوتاپمان آه چكىپ سوونگ سىلاندىر
 اولىكانىنگدە ذليلى آط چاپ گزان
 مىرد بىلەن نامىرى سايغارىپ سيزان
 گاه قىلەن گاه غامچىسىن آلاندىر
 غايفرمان دشمانە گزاب سالاندىر
 سىدى بابام اول غرانگا گىلىپ دىر
 ياب لار غازىپ اتىز چىل لر سالىپ دىر
 اىلين غوران يكىت لارىنە باش بولىپ
 ساربانگى كان ساقلان غارى باش بولىپ
 سالار بابام تارىخىنى دوزاندە
 سواشىپ خرانگىدە اركىن گزاندە

تاریخده غوراندیر ترکمنینگ کوشگین
یسوراکده جوشدریپ انسانینگ عشقین
ارساري باي آط اویستاندیپ گزاندیر
سوییپ سنى آیلاغانگى سوزاندیر
اىلين توپلاب چاروا لرنە باش بولوب
بختلى ياشان غنیم لردان داش بولوب

بىلدىز دك كوب اىرور جيحون شايغى
حرمت اديپ گچدى بلخ مشايغى
اسلام ذنيا سپىنگ آلتى سلطانى
ھرىرى مونگ دردە تپار درمانى
باشى سى اوپىدىر جيحون غوينوندە
ھرسى زىنگ مونگ بورجى باردىرىپۇينوندە
ابراهيم ادهم غول چكىپ تختدان
مالىندان ملكىندان دولت و رخت دان
محمد شانىنگ اولى ايىر دى مقامى
كمافر لردان الدى كىوب انتقامى
بايزيد سطامدان ساچدى يالقىمن
غالىدرىپ دير كل اسلام آلقىمن

صوفى لارىنگ ابوسعید پىرى دىر
دوفرىم آيتسام سلطان لارىنگ بىرى دىر
سنجر سلطان عرفان تختىنه مونىپ
قرق يىل دوران سوردى بختىنه دونىپ
دوران سوردى صوفى لارىنە باش بولوب
اسىر دوشى مال و مىلکدان داش بولوب
امام البخارى سىنگا دىيانىپ
صحىح سىن توپلاندир سىنگا سوياتىپ
الترمىذى حديث توپلاب اوتساندир
افسانىنى سىننگ بىلەن چاتاندир
امام صاحب ياتير سوونگ ياستانىپ
ايىل اولوسىنگ غلقانىماغىنه غىستانىپ
خرقانى ده عرفان خرقە سىن گىپ
خالقى ارشاد اىتدى انالحق دىپ
ھمدانى سىن دىپ بخارا گىيلدى
صوفى لارىن توپلاب هو دىپ قالدى
«ھو حق» دىپ عرفان توغىن گوتاردى
مارى ستاندە باقى ليقىدە اوتسوردى
غىجدوانى خالقىن اىلادى ارشاد

خواجه لر طریقین ایلادی بنیاد
«درویش لر نامه سین» انشاد ایلادی
مونگ گیزه ک سوونگی یوزپه سیلادی
رامستینی تصوف خرقه سین گیب
مونگلاب انسان لارینگ حالین دویبپ
خواجه احمد پیردان اجازت الدی
ارشاد اوچین غرانگدان یاسا گیلدی
حکمت یازیپ خلایفی چاغیران
آتمیش اوچده دیری اول گوره گیران
دیدینگ دریام مبدینه ده محمد(ص)
ینه دیدینگ ترکستانده خواجه احمد
باهاو الدین بلاگردان دیارلر
نقدشندي نگ خرقه سنه گیارلر
باهاو الدین خواجه گوکچا براندیر
ارشاد اوچین بول غرانگده دوران دیر
نجم الدین کویرا انسان نینگ شیری
اور گانجینگ یلدیزی کبروی پیری
غرق بولدی جیحونه چنگیز طرفدان
شیرین جانین بردی گچمان شرف دان

خواجه احرار ولی مرد طریقت
شربت سوونگ ایچیپ تاپدی حقیقت
زنگی بابام غوین غوزی سین باقیب
پیرینینگ یولینده اوز جانین یاتیب
خواجه پارسا مسجدینه غرانگده
خلقی ارشاد ادن ایکی غرانگده
چاج بابام عشقنگده جگرین داغلاب
خدمتگده دایم کمرین باغلاب
آستانه بابا ده سنگا غوانیپ
یانپدیر غرانگده غومه سویانیپ
ادریس بابا علم توغین گوتاریپ
دنیاگه نور ساچن ایلین آثاریپ
سنده ابو خصوص ارشاد ایلدی
سوونگ ایچیپ کثار یقانگ سیلادی
امام اعظم مذهب یولینی اچدی
ماتریدی سنده طریقت ساچدی
طریقتنگ یولین توتان اوران کان
قایسی بیرن ساتاپ آغریدارین جان
سانابرستنگ کیمسه سانینه یستماز

مونگ گزه ک سانسانگ حسابی بتماز
باری سی ده سیننگ اپلده اگردينگ
اهلى سی ده سیننگ بویسانچ شاگردینگ

دالی دریام آقیانگ دولاتیپ داشیپ
او زاغه گیدیارسینگ غره غوم آشیپ
ترمزداکی بتن باع لار سیندان دیر
غرهشی داقی آلتین داغ لر سیندان دیر
غوجه دریام مونگزاب آغدار باستانی
آیدیپ برگین بیزه ناچه باستانی
زمه- طاهر نادیپ گونین گوردیلر
ناخیلی عشقینده دوران سورده لر
آیدیپ برگین شاه صنمی غربیی
فرهاد شیرینی خسرو حبیبی
طاهر جان زمه دیپ سندہ آقدیمی
صندوقده زار آغلاب هریان با قدیمی
بلل گلین ایزلاپ گچدیمی سندان
بیلیار منگ قصه سن آیدیپ بر چیندان
همراه جان صیادین ایزلاپ گزدمی

صیادینگ عیشته غوشنى دوزدى مى؟
گوهر غيز شیرعلی نجيب اوغلانى
آیدیپ بر غایفرمان عشقدە بولانى
یوسف احمد نادیپ سرگردان يوردى
کستانینگا گیلیپ دیلموریپ دوردى
روشن بابانگ داستانى بیلیار منگ
زین العرب حالین گوزه الیارمنگ
سوزلە دریام حورلقانی همراھنى
ایدیپ غایفرمان یاغشى یمانى
سوزلە دریام ناچە سیاح ایلچىنى
گوردى گوزونگ شاعر، یازار دیل چىنى
ابن فضلان ایلچى لیگینگ دابنى
گلیپ سئى گوریپ الدى آبىنى
ابن بوط سیاحة گیلپلدىپ
سیاحت دال زیارتە گیلپلدىپ
مارکو پول ده سئى سیاحت ادان
باریپ گوز باشینگى زیارت ادان
الادیسی کوثر سوونگى ایچىپ
یاقتۇت ده مست بولیپ سریندان گیچىپ

اصطخري گيلپ سىنى گوراندىر
 حىيران غالىپ كىنارپىنگىدە دوراندىر
 وامبرى غرانگىدە كوب يللاب گزان
 تعرىف لاب ايلاتىنگ كىتاين يازان
 باراتولىد دە گزانلىرى آيلاغىنگ خوشلاب
 «تركستان نامە» سىن سىنگا باغىشلاب
 يوپىك يولى سىنگ اوستۇنگىدان اوتوپىدر
 شەھرتىنگى يىدى اقليمە اتىپىدىر
 جانگىر جانگىر اديپ كاروان گىلاندە
 مىنلى مىنلى آشىپ يوك يازدىراندە
 دې دې آشىپ يول سوکن كاروان
 چولۇدە سوسىز غالىب غم چىن كاروان
 چولۇدە سوسىز يىر باغرىتىلاب ياتاندىر
 شربىت سوونگ گورىپ اوزىن آتاندىر

بىلەمى اوز ترجىمە سىن يازاندىر
 نىرشخى استاد اىكى غرانگ بىزاندىر

بىيەقى غرانگىدە جىنگىنامە باشلاپ
 گىردىزىنگ اخبارى هىنگامە تاشلاپ
 مىرخىوند اوز دورىيىنە آلن گىزەگى
 روپەسنه صفالاپ بىرن بىزەگى
 تارىخىن يازاندىر منهاج السراج
 هىر بىر طېقە سىنە يىساندە گراج
 سىنە جەھان گئىشى يازان جوينى
 تعرىف لاب براندىر ياب جوينى
 تارىخىنى رشيدالدین يازاندىر
 تىرىھ دىسر طايىھ دىسر بارىن گزاندىر
 وصاف و خوندىمېر ھم تارىخ لرتوپلاپ
 تعرىف نگ براندىر هەرىپى كوبلاپ
 تىركمن لە ابۇالفازى باغىشلاب
 شجرە سىن دوزدى اغۇزدان بشلاپ
 عبدالستار قاضى تارىخىن دوزىپ
 مارى نىنگ اور شىنە حماسە يازىپ
 بىاتىرلىنگ تىمرىفىنى براندىر
 تىركمن نگ گلچاگىن سىنە گوراندىر

★ ★ ★ ★

بوزینگداکى كرش او قاليان حرب مى
هرو غليف مى چين خطى مى عرب مى
شوغولداب تولقونوب دولىپ آقارسينى
هرغانگە هىيت بىلەن باقار سىنى
ليكن بىلەن اول غرانگى نادار سىنى
بول غرانگى ايقىب يومروپ گيدار سىنى
گوكچە بىلەن كىندز ايڭى ايڭىزدىر
فارقدان تا كىفېت گىدان تكىزدىر
بلخ و شېرغانىم گوكسىن گرىپ دور
سوسودىپ مدام اليىن سرىپ دور
آبدان و ايىرگانك آقچە چوللارى
تاشقۇغان دان باشلاپ كىلدار يول لارى
آللى چاناڭ ياغادايىنى گورمزىمىنگ
قىره دپانگ احوالىنى سورمازمانگ
دال بىرجىن دوزلاغى كويپ بشپدور
تارىخى كولتلاب يوپىن ايشىپ دور
طلا دپانگ مونگ لرچە يل آباد تى

داشلى د پانگ بىلەن خلق نگ دلشاراد تى
لىلى چولى ياتير بسوينى بورپ
قىس نگ تصوير ينى سوونگدا گورىپ
هەردم غراشىاندیر دالى جىحونە
سوونگ گىلە يستان يالى مجنونە
سوتابسە باع ادip عمارت سالار
چوکىن كىمر لارى يوقارى غالار
مرغاب درىسا سىنگا غولىن اوزاندى
فایصارى تگابى اوول سىراب اىستدى
سوونگا يىزى بىلەن شىرك نباتىن
انىدھوئ دە يەتردى آب حياتىن
سېرپل درىاسى دىر ھەزە نەر لار
سوونگا گوزتىكىار شام و سحر لار
گوكچە درىسا سىنىنگ احوالىن سورساق
كىندز درىسا سىنىنگ ياغادايىن گورساك
گوكچانى غايىتارىپ كىندزە اورىپ
كىندزە بىند سالىپ جوزجانە بورىپ
غازىب يابى دوزلوكلارە باقىدىرساق
بار سوونى يىرلارمە آق دىرساق

دالى جیحون بسو سوزلردان دولانیپ
 غوبدى غوغا دورى سووى بولانیپ
 هر تولقون گوروندى گوزىمە بير گوز
 گردايدان شوغلاپ باشلادى مونگ سوز:
 جوابىنگى بىرین بىرین سوزلاسام
 تارىخى آغدارىپ گچمىشى گوزلاسام:
 ياشاديم هانچە يل بىلمايدىم سانين
 ناچە مىليون يىل نگ آزىمى كائىن
 تاولانىپ مىت بولوب مونگزادىم داشىپ
 دوزلاكدان دوزلاعە غومدان غوم آشىپ
 مونگلاب گلزارلى چولە دوند يردىم
 داغ داشلارى توبلاپ كولە ايندىردىم
 مونگلاب بوزىنگ يتناق لىرين بوزدىردىم
 داغى داشە اورىب كلين توز دىردىم
 توپراغە دونداردىم غايىدا داشلارىن
 يىر زمىنە دقدىم بلند باشلىرىن
 گاه تولقونىپ ساغىم سولە سوغدىردىم

گاه بولقونىپ سولوم چولە چوغدىردىم
 گاه غضبه منىب هييت آتاردىم
 گاه اگسىلىپ گووز او قوسىنىه يتاردىم
 گاه سىل گلىپ دالى رايدىم مىت بولوب
 يوراگى سارساردى پامير سىت بولوب
 شاغىلداب شاغلاغىم تولقونىپ گرداپ
 آقياردىم مىت بولوب غايىناب شوغورداپ
 ساغ عرامى يلماب سولە دوكىرىدىم
 سولى توبلاپ التىپ ارال سوقاردىم
 گاه مىت بولوب آغىز اورسام هر يانە
 اليرز تىتارپ پامير گيلار گرييانە
 سايغارمان طوفانىگ نىردان تورانىن
 بىلمازدىم يل بىلان اويناب يورانىن
 لەل بىلدەخشانى ارال التىياردىم
 يوپك يولە التىپ مرجان ساتياردىم
 گوكجه نى دوشىمە گوتارىپ اورىپ
 قىندىزى وخش بىلن غايىتارىپ سوروب
 دپانى توز دىرىپ دپا اوراردىم
 قلالرى پوزىپ يىرین سوراردىم

بـالـيـغـه بـالـيـغـه اوـرـيـب اوـلـدـيـرـيـپ
 ايـكـيـ گـوزـنـ غـوم تـوـپـرـاـقـدان دـولـدـيـرـيـپ
 كـلـفـتـيـ التـيـب بـوـرـدـ الـيـغـه اوـرـارـدـيـم
 جـارـجـونـگ اوـرـيـشـنـ کـاـثـدـهـ گـورـارـدـيـم
 خـزـرـهـ بـادـ بـرـيـبـ قـرـهـ قـومـ سـوـكـيـپـ
 اوـتـيـارـدـيـمـ فـارـابـدـيـرـ اوـرـگـنـجـيـ بـوـکـوـبـ
 باـغـ رـاغـيـ غـانـدـيـرـيـپـ وـخـشـنـگـ سـوـونـدـانـ
 چـكـيـارـدـيـمـ سـمـتـيـ نـينـگـ آـتـينـ قـوـلـيـنـدـانـ
 آـيـخـانـمـنـگـ شـأـنـ شـوـكـتـيـهـ غـوـانـيـبـ
 آـقـيـارـدـيـمـ غـايـغـرـمانـ تـانـگـراـ سـوـيـانـيـپـ
 كـرـكـىـنـىـ كـرـكـيـچـاـ گـذـرـ اـيـلاـدـيـمـ
 پـتـهـ كـسـرـ تـاجـگـذـارـيـ سـاـيـلاـدـيـمـ
 چـارـجـوـيـ لـبـاـبـهـ وـقـفـ اـدـيـبـ غـوـيـوـبـ
 باـخـتـرـىـ اوـسـدـيـرـدـيـمـ غـوـيـنـوـمـدـهـ سـوـيـبـ
 تـرـكـسـتـانـىـ اـدـبـ كـوـلـهـ غـرـقـ اـتـدـيـمـ
 كـوـلـابـىـ نـىـ سـمـرـقـدـانـ فـرـقـ اـتـدـيـمـ
 اـرـجـىـنـىـ سـوـارـدـيـمـ خـواـجـهـ غـارـ بـارـيـپـ
 خـامـيـابـىـ گـلـ لـاتـدـيـمـ غـرـقـيـنـىـ يـارـيـپـ
 اوـزـاقـ عـمـرـيـمـ كـوبـ وـاقـعـمـلـ شـايـدـىـ

فـلـكـ زـورـيـمـ گـورـوـيـپـ آـعـلـابـ کـایـدـىـ
 کـوـپـلـارـدـهـ گـزـانـدـيـرـ سـتـ بـلـاسـيـنـ
 کـلـهـ دـانـ اوـرـانـدـيـرـ حـصـارـ قـلـعـهـ سـيـنـ
 پـاـمـيرـدـهـ شـكـارـيـمـ دـاـغـيـنـگـ عـقاـبـيـ
 آـلـيـانـيـمـ خـتـنـ دـانـ مشـكـلـيـنـگـ نـابـيـ
 هـنـدـوـكـشـيـنـگـ گـوزـ يـاشـلـرـيـنـ سـيـلـارـدـيـمـ
 کـوـيـتـنـ دـاـغـيـنـگـ يـانـباـشـلـرـيـنـ بـوـيـلـارـدـيـمـ
 الـبـرـزـدـانـ چـيـقـيـانـ کـيـچـجـيـكـ يـابـلـرـيـ
 بـاـبـادـانـ سـيـرـغـيـانـ آـبـ صـابـلـرـيـ
 چـوـلـ لـرـهـ سـيـنـگـدـيـرـدـيـمـ آـيـبـكـ سـيلـلـرـيـنـ
 غـوـچـيـارـدـيـمـ اوـلـيـنـگـ نـيـچـگـهـ بـيـلـلـرـيـنـ
 هـاـچـانـ گـيـلـسـهـ رـسـتـ رـخـشـيـنـيـ اـيـزـلـابـ
 يـاـ اـورـوشـاـ گـيـلـسـهـ غـلـيـجـيـنـ تـيزـلـابـ
 هـاـچـانـدـهـ بـوـلـسـهـ اـنـتـابـ دورـ اـرـدىـ
 گـچـمـكـ اوـچـيـنـ منـدـانـ گـذـرـ سـوـرـارـدـىـ
 يـادـاـ اـسـفـنـديـارـ غـلـقـانـيـنـ گـيـپـ
 گـچـلـگـگـاـ سـوـرـارـدـىـ جـانـ درـيـامـ دـيـپـ
 زـرـدـشـتـ دـيـنـيـنـ خـلـاـيـغـهـ جـارـ اـيـتـدـىـ
 طـوـافـ اوـچـيـنـ اوـزـالـ غـرـامـهـ غـايـتـدـىـ

افراسیاب معرکه سین غوراند
رخست سوراب گلیب غراب دوراند
چنگیز گلیب شهرباری بوزدیردی
انسان غریب باشقه نظام دوزدیردی
تیمور سلطان منده خروج ایладی
اولکه بارین آلب سوم سیلاڈی
اسکندر غوشونی ایرانی آلب
تعظیم ادب دوردی غرامه گلیب
مونگلچه سلطانلر غوشون چکاندیر
داباره سی یدی اقلیمی یقاندیر
گلیب هر سی رخست سوراب گچمانه
گلیاردی غرامه سوم ایچمانه
مونگ مونگ شهسوارلار تیزلادیب تیفن
گلیاردی غرامه گلینده غینین
شربت سوم دوستیقلره نشاندیر
ایچان آدم معرکه ده بیشاندیر
سوم یاتان بره آبادلیق بیردیم
گلزاره دوندیردیم دلشادلیق بیردیم
هر کیمه ایشلاسه درینی دوکوب

خرق اتدیم نعمته دگرامی سوکوب
تاریخ بوئی ایکی غرام صلح دیب
چیکردیم نمره‌لر انسانی سوویب
افغانی اوزبگه وطنداش ایلاپ
تاجیکی ترکمنه حسرداش ایلاپ
آلیب هزارانی غوینیمه باسیب
دورمشده گلداردیم آغیسین کسیب
تاریخده سانارین مونگلچه بلى
پراخت یاشاتدیم اولوسی - ایلی
خونخوارلرینگ بوزین سیاه ایلاڈیم
جبارلرینگ نسلین تباہ ایلاڈیم
هانچه مونگ یلیفی غویدیم ایزیمه
آقدیم پراختده چوکمان دیزیمه
گللاپ اوسن جماعته بقامده
ناچه فرهنگ اوستی کنار بقامده
بپک یولین اولکه لردان آشیریب
گلزار ایتدیم خار و خسی یاشیریب
لیکن کا وقتله انسانینگ جانین
ظالم لر دوکاندیر کوب لرینگ قانین

دپادپا اوشیب یاتان لاش لرین
 گوردى گوزیم حصار بولان باش لرین
 میلۇن لاب انسانىگ باشى كىسىلدى
 غره مىاق دال - درختدان آسىلدى
 جىلالدار كوبلارى ياز بىلەن غىش لاب
 باشىن كىب لاشىن سومە تاشلاپ
 مونگلاب قىز - گلينە زورلىق ادىلدى
 غنچەسى يازدىرلىپ گلى دىدىلدى
 گچمىشدان سوزلەمە يوراگە دوشىدىنگ
 دردىنىڭ اوستىئە تازە درد غوشىدىنگ
 گچمىشدە كان گوردىم آغلاب دورانى
 چاغھىسىن آلدىرىپ انگراب يورانى
 آتە اوغىلدان انا غىزىدان اېرىلىپ
 مونگلاب غوچاق لارىنگ غولى غاييرلىپ
 بىاغلار آىرىپلاندىر تازە گلىندان
 بىدولر داش - دوشى زربافت جولىندان
 گىيجه لاب زار آغانان سرو بىلندى
 زوردان كىلىن دىزە دوشىن كىمندى
 اولكادە گوگاران تازە گىلدان

آل خىبر نشاندىر نازك قول لردن
 ناپمازىنگ غرامىدە بىر غىيم توپراق
 بىر يالعادىق بولسە كىلىپ سىنگرەق
 دوزلاقىدە گوگاران تسوپاپ غىشانى
 اوسو مىلىك دىماگىن ساچىنگ چاشانى
 داغلەرە باق غىينىنگ گوزىياش دوكىپ دور
 آقان غانىنگ ماتىمىنى تسوتىپ دور
 تارىخىنگ كولتىلاب ايشام يوپىنى
 گوزە آلپ حادىللانگ كويپىنى
 آنچە مونىڭ يېلىق لر گچدى باشىمدان
 آثارام اوچىپدىر دگرە داشىمدان
 اوران آيدان ايکى مونىڭ يىلدان بارى
 جىك مە جىك گورلاسام بارمى مدارى
 بىوزىيل دان هر بىرین تابغىرە بولسام
 آخرقى بوز يىلى نىمۇنە آلسام
 هر يىلدا مونىڭ غوغىغا غوپىدى داشىمداه
 سوزلاسام بىزىمە بىر قوجە ياشىمداه
 اىردان تۈرىپ تازە گونبىنە باقسانىگ
 گورماز سىنگ تازەلىك يوراگىنگى ياقسان

هېچ بىر تازەلىك يوق دوغان گۈنىنده
اوز القى دك غبار گورىز يوزىنده

ظالمنگ زورلیغیننگ آلدىنى آلدى
 باشقىرت گرچىلارام آياغە غالىپ
 دشمنىنگ يسۇراغىنە حوصلە سالىپ
 اوزبىك پەھلوانلىرى باتىرلىق ادip
 سواشىاردى مونگلاپ سىنگە گىدىپ
 قىزاق جىكىتلىرى جماعت غورىپ
 آياغە غالىادى كرامت گورىپ
 غىرغىز چاروالارام بىلە توپلاشىپ
 بىرىاردى جىنبىشىنگ اىزىنە دوشىپ
 تاجىكلىر ترکمنلەر اولوس اىل بىلەن
 سواشىاردى چىندان صدق دىل بىلەن
 امىان اللە افغانستاندە باشلاپ
 آزادلىق نىعرەسىن قاقدى تراشلاپ
 اوغان خلقىن برلاشىگە چاغرىپ
 درس بىردى انگلىيە اولكاني سوپ
 چارجودە توغىسە باي يىكىت توپلاردى
 گل جمال خانمارىستاندە گپلاردى
 عزىز سىردار آخال تكا باش بولىپ
 خىيەدا جىنىدخان اورسە قاش بولىپ

فيض اللە بگ نوکىرىن اوشىرىپ
 عالم خانىنگ دابارەسىن چاشىرىپ
 افغانستان اىلى قرى ياش بولىپ
 تىارلىق گورىاردى دگەرە داش بولىپ
 ادرەمن يىگىتلىر اورتە آسىادە
 اوقمى دىر، يراغدىر يىغىپ زىادە
 اویىغۇرلارم چىنى گوزاك ادىاردى
 بىو ياساغدىلار تواراکدە گىدىاردى
 خالقلار بىر بىر آياغىنە غالىدىلار
 تۈركىستان آزاد دىب نىعرە چالدىلار
 هېرىاندان آدمىلار بااغلاپ بىلىنى
 فەرىئى ياشمىدىر - قىيىزدىر - گلىنى
 خىيوانسى جىنىد خان الىنە آلدى
 تۈركىمنىنگ يوزىنە بخت شەمال چالدى
 اىلىنە جىنىد خان خانلىق اىلادى
 جان و دلдан تۈركىتلارى سىلادى
 سونگراق غەرە غالپاڭ خەلقام چىدامان
 تۈردى قارشىسىنە اورشۇپ بىامان
 اوشل وقته اوروس انقلاب اىستدى

جىنبىش آرزولرى هر يانه گىتىدى
 توزوبىدىر غرامىدە اولانگ جىنبىشى
 اوز باشىنە بولان هر گرچك كىشى
 هر اولواس اوز باشداق بايراق گوتارىپ
 توزىدىرىدى گوېجى هريان ايتارىپ
 هىركىم اوز آدىئە علم گوتاردى
 اورتە آسىانگ ايشى شويىلە غوتاردى
 ابراهىم بىگ، كور شىرمات بير ياندان
 خان جىنىد، فيضال خواجە اوياندان
 اركىنلىك جىنبىشى شوېدىپ يقىدلار
 قىزىل آيساقدان خلىفەلر چىقدىلار
 انور پاشا گىلىپ همت ايلادى
 جمال پاشا بىر لاشىگى سىلادى
 آغىزى بىر بولاناتانگرى بىرىپىدىر
 آغىز آلا خلقىنى غانگرى بىرىپىدىر
 سواشدى اولكىامدە اپىندى بارى
 شىرىن جائىن بىرىدى سووبى دىيارى
 نام بولسەدە عاليم خانى قوېدىلار
 تىختىن يېقىپ جىمهورلىغى اودىلار

غۇلاتىن سوزلارم يقىن فرصندا
 سووب اوقارسىنگىز سونگقى قىمىتىدە

سەنگ غرانگىدە اونوب اوسمىن اوغلىنىڭ من
 آيدىم لىينىڭا غولاق اسان اوغلىنىڭ من
 مەھرىنگىدان فدائى گىچىپ دىرس دويمان
 تىعريفىنگ كوب بىرن كىمنى غويمان
 استاد مىز بىردى بىزە گۈزە گىسى
 سوزمە تراشلاپ بىرسام بىزە گىسى
 دىنگ دوشىلارىنىڭ ايزلارىنە اىگارىپ
 اىرركىن گىزىپ دوست دوشىمنى سايغارىپ
 چاغە لەقىم گەچدى سىنىڭ بويىتىگە
 غايىنى غمىسىز اويناب اوسىدىم غوينتىگە
 عقلەم يېتىپ ياخشى يىمانى بىلدىم
 ساغ سولومى تائىپ كمالە گىلدىم
 هچان بىرسام درىام سىنىڭ يىانىنگا
 حىرمان لە غالىياردىم شوكت شانىنگا
 سورى توپلاپ غويون غوزى باقىياردىك
 بىويتە الايوب ايشىپ داقىياردىك

غاتى نانى سوھ ازىپ اىيادىك
 غىلمدن بۇرۇكلەر دوقاب گىياردىك
 عزم اوراردىك گومالاگىنگ اوستىنه
 يسولوب ينجىپ قىلم لارىنگ قىصىدېنە
 آخىتارادىق يىىگە پەئە يىلىغنى
 آو ادردىك يىابان تاواق سولىكىنى
 نام بولسە دە غوشى گورساك آتارادىق
 كايرلرده باتەغە لىقىدە باتارادىق
 گوك آغاچىنگ سايىندە ياتارادىق
 سوزمە بىيلەن آزويمىزى آتارادىق
 كەنە سانە چاقى پىچاق آلارادىق
 غىشادان تويدىك لرىساب چالارادىق
 سىيل ادردىك غپان گىزان تىوقانى
 آيىاغە گىياردىك ساڭرى چوقائى
 هىرسى مىزياشارادىق يىكن اوينىدە
 غارماڭى غورارادىق بالىق كويىندە
 لەئە دىرىتىچىر ساۋىن بالىغنى
 دولدىرىپ آلارادىق تۈرۈبە يىاغلىغى
 گاه چۈمىپ گاه چىقىپ فۇرۇق آتارادىق

ھورانىنى اوپالتىپ ساتارادىق
 سەغىرىنگ تويندان توپلار ياسارادىق
 دىنگ دوشلارى يارشلارده باتارادىق
 دويىء يۇنگىن آتاناقدە اگىرىپ
 شۇقىن ادىپ دنگ دوشلرى چاغرىپ
 كايرىنگە بۇيلاپ كادە يوزاردىك
 يوومۇر تەفە دىپ ھورتغانى بوزارادىق
 «چاغە ليق دنياسى ھوس اىكانى»
 سەندان آىرىھ عمرم عبس اىكانى»
 «ايچى» اول گۇنلری غربىتىدە يادلاپ
 يازادى «جىحون نامە» فلک دان دادلاپ
 سوزومى غوتارىپ گىدير سام دونى
 دور دونىجى سرتان پىنچىشىبە گۇنى
 اصحاب بىدر دە غايىتما دى لجام
 مونگ دو قوزىبوز توغسان سكىز سرانجام
 مىرسىل انىبىا دە تاپدى اهتمام
 بىرمونگ اوج يوز يەتمىش يىدى دە تىمام

جىحون نامام تىركمن لە تراشلاپ

بىدى يەل ليق بايرامىنە باغىشلاپ
 باشىل توغۇن ئآل آسمانە گوتاران
 شربىت سوونگ عشق آباد دان اوتران
 ترکمن طوين خرى ياشا غوتالىنگ
 اگبپ باشى ترکمن باشا غوتالىنگ
 غوتالىنگ يېكىت لانگ غزىل غانىنى
 غوراب وطن بىرن شىرىن جانىنى
 غوتالىنگ خلايق آتالار بارىن
 غوتالىنگ يۇراكىن انسادىيارىن
 ارچىمن دە تىمپار انسان لە شەفا
 كوه آتادە سورىلر ذوق بىلەن صفا
 غورغۇت آتا ترکمن لارىنگ شىرى دىر
 زىنگى آتا چاروا دارلىق پېرى دىر
 بىدر آتا شەعلە سىئىن گون كېيى ساچان
 صىدر آتا صوفى لېق ايشگىن آچان
 باقىر غانى حىرمەت بىلەن ياد لالىنگ
 دانشىمندە اخلاقىن ادېپ داد لالىنگ
 حكيم آتانگ حكىمت لارىن غوتالىنگ
 دارغان آتانگ نىعمتلىرىن غوتالىنگ

بابا دەقان بركتلى ساچاغىن
 بىلدىرىم دك خضر(خدر) آتائىنگ اوچاغىن
 نىريوز آنېنگ ياشىل باغىن غوتالىنگ
 عاشق لرىنگ يۇراك داغىن غوتالىنگ
 دەستان دنیا دە ترکمن اوچاغى
 انسان مىدىت نە اچان غوجاغى
 اسکى نسانگ اشكانى لانگ تختى دىر
 كەنە مرو شاه جان ترکمن بختى دىر
 آلتىن دېانگ قدىم فاجار لاب اوسن
 مىدىت شەعلە سى انىادان اوسان
 كەنە اورگىنج نگ حىران غالدىر باخترى
 اسکى گوندو غارىنگ پارلاق اخترى
 شاه صنم دوزلاغاينىڭ ياغادايىن سوبپ
 اوغان اويانگ تازە احوالىن دوبپ
 غوتالىنگ گونشلى عشق آباد بارىن
 غوتالىنگ پايتاختىن يۇرك مدارىن
 گلىنگ اىندى يەدى يلى غوتالىنگ
 بى طرف لېق ترکمن اىلى غوتالىنگ
 بىدى مقدس دىر ترکمن اىلنە

اصحاب كەھف اولىيالىغىنگ حدى دىر
 نشانايە ساناما باق و فادارىن حىدىدىر
 تىركمن طوين دوست و يارە غوتلابىنگ
 غوج يگىدە سویر يارە غوتلابىنگ
 مارى نىنگ مارالىن لباب جرىنىن
 غوتلابىنگ آخالدە بىوكوب يورانىن
 داشخوز كېگىن بالقان صونە سىن
 غوتلابىنگ تىركمن يىنگ غازو غوييە سىن
 غره غومىنگ گازاكانلىرىن غوتلابىنگ
 كويتن داغىدىر بالقان لارى غوتلابىنگ
 غومىدە غوئىي غازىپ نفت گوزلانى
 تورىبە چكىپ ياشىل گازى تىزلانى
 خىزىداكى نفت كىشلىرى غوتلابىنگ
 آموداڭى باراكتىشلىرى غوتلابىنگ
 ياشولى اقسال وزىر و كىلى
 حاكم دىر، قاضى دىر، افسر كفili
 خواجە دىر ايشان دىر ارجىن مدبرى
 غره غومىدە گىزىان بابا خدىرى (خضر)
 معلم دىر شاگىرد بىلەم ايزلانى

غوانىپ يادلاڭ لرى دىن تىيلنە
 فيروزآنانىنگ يىدى آغا جى بوتىن دىر
 آق پامغىنگ يىدى آغا سى اوتساندىر
 زىن العرب يىدى آغا سە سۇيانان
 اسفنديار يىدى سەدە غىيانان
 يىدى زەمىن بىلەن يىدى غە ئاسمان
 يىدى دوزاخ يىنه بىھشت و رضوان
 اصحاب كەھف اولىيالىغىنگ حىدى دىر
 ياناماساق و فادارىن يىدى دىر
 چاغە لرى يىھىدى دە يىتار كمالە
 دىشى دوشىپ بورجى بولار حوالە
 ياشىل توغۇدە بىش يىلدىزى بولسە دە
 تىركمن حالى نىڭ بىش گولبىنى ئىسى دە
 يىدى اگرت غويان تىركمن بىناسىن
 يىدى كلاسيك لر غوشى دنيا سىن
 دونيانىڭ اوزى يىدى گوندان آيلااتار
 اولكىر گوکدە يىلدىز لەدن سايلاز
 عاشقلەر يىدى يىل هجراندە يوران
 گچىرىپ يىدىنى دىيدارە دويان

داكتر دير ناواوك دير علم گوزلانى
 شاعر دير بازىجى ژورنالىست بارين
 غوتلالينگ اولارىنىڭ مقدس كارين
 چولوھە غوين باقىان غوجە چوپانى
 فارم غوراب غەرە ديرين دوكانى
 غوتلالينگ غرداشلار پات روت ايشلاتنى
 كارنەد آلېپ حلال نانى ديشلاتنى
 غوتلالينگ هجتلى ماشىن سورانى
 گونىنگ سايە سىنە دانە اورانى
 سرحدداكى آغالرى غوتلالينگ
 مكتبداكى چاغەلرى غوتلالينگ
 ھالى دوقاب نقش سالن غىزىلارى
 مكتب بارىپ باش لىك الين غىزىلارى
 اولانگ چىپر اللىنى غوتلالينگ
 اولانگ سوپىجى تىيلارىنى غوتلالينگ
 چارجوداداكى يوپك چىنى غولالىنگ
 خىزىرداكى باليق چىنى غولالىنگ
 زاودداداكى ايشگارلىرى غوتلالينگ
 فابريکداكى پيش كارلىرى غوتلالينگ

غۇنگشى اوقسارە آلېپ بايرام ايدىيانى
 دورمۇش غوراب بخت يوليئە گيدىيانى
 غوتلالينگ غرداشلار اونلى كىرسانى
 دورمۇش غوراب يوراكلرى سرسانى
 دوزلاق دىر ادردىر اورى ھوارى
 يىلدىرم دك سۇنيان چابك سوارى
 آيلاوداداكى قايزەلرى غوتلالينگ
 بازارداكى دايىزەلارى غوتلالينگ
 كىتگورا گىلمانلرى غوتلالينگ
 ايلى گرام يىلمانلرى غوتلالينگ
 غوتلالينگ آدمىر اىمنى آغانى
 سال لانچاقدە گۈلۈپ ياتن چاغانى

عىزىز اولكى تازە ياغدى گلنندە
 قاچىپ توزىپ زار و زبۇن بولندە
 ارجى دە غالدىردم جىحون نامەنى
 تازەدن غىيىغىلدىپ يازدم خامەنى
 تانگرى نصىب اىتسە يىنه بىرگۈنى
 «دولى گورنىش تقدىم اىلاسام اونى

TAŃRYNYŇ ADY BILEN

MESNEWIYE JEÝHUNNAMA, bu kitap Owganystanyň anly derýasynyň beýany, Owganystanly şahyr we debiýatçy ABDYLMEJID IŞČIňiň 20 ýyl uzagaçekен ryrgynly, tökenmez uruš elinden ah çekip, aglap ýdan agysy, hemde azamatly yslam saýasynda dörän nedeniýetiň ýadynda yazan ýatlamasy.

Bir nazardan - JEÝHUNNAMA - bir taryhy owaýatdyr. Şahyr šu günü bulagaýçylykly ýagdaýy iten baş ýokarlykly taryh bilen derñeýar. Ol Şu iatlamasy bilen ýurdundaky bir-birine garşy çykan oparlary oylanmaga çağyrýar.

Şahyr 1327-nji hijri şemsi ýylynda Owganystanyň Konduz welaýatynda dünýä gelýär. Yıkkary okuwalaryny guitaransoň düregeý medeni we sosýal işlere çemeleşyär. Talyplar topary ýurdy alandan soň ol hem beýleki şahyrdyr-ýazyjylar ýaly ýurtdan aýra düşyär. Onuň eserleri Owganystan we Türkmenistan metbugatynda neşir edilipdir. Hätzir biz Eýranda şahyryň JEÝHUNNAMA atly kitabyny çap etmäge synanyşdyk. gelejekde onuň MAHAJYR GUŞLAR we TÄZE BAHAR ýaly aýry eserlerini hem neşir ederis diýen tamamyz bar.

ARAZMUHAMMET SARLY
*Magtymguly Pyragy Adyndaky
Medeniýet we neşiryat institutyniň
başlygy*